

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 20. 03. 2015 r.

VII.605.1.2014.MO

Trybunał Konstytucyjny

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY KAN C E L A R I A	
wpł. dnia	01. 04. 2015
L.dz. .... L. zał.	

sygn. akt. SK 20/14

Pismo procesowe Rzecznika Praw Obywatelskich

W nawiązaniu do pisma z dnia 4 sierpnia 2014 r., w którym Rzecznik Praw Obywatelskich zgłosił udział w postępowaniu dotyczącym skargi konstytucyjnej Pani H W , działając w związku z art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 roku o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 ze zm.; dalej: ustawa o Trybunale), Rzecznik przedstawia swoje stanowisko:

Z uwagi na niedopuszczalność wydania wyroku w sprawie o sygn. akt SK 20/14 postępowanie w tej sprawie ulega umorzeniu.

Uzasadnienie

Pełnomocnik Skarżącej Pani H W wniósł skargę konstytucyjną, kwestionując art. 20 ust. 5 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych

dokumentów (t.j. Dz. U. 2013 Nr 1388; dalej jako: ustawa o ujawnianiu informacji) z art. 32 w związku z art. 30 Konstytucji RP w zakresie, w jakim pozbawia on osoby w nim enumeratywnie niewskazane do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania lustracyjnego. W dniu 4 sierpnia 2014 r. Rzecznik Praw Obywatelskich zgłosił przystąpienie do postępowania wszczętego przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Przepis w brzmieniu zakwestionowanym przez pełnomocnika Skarżącej stał się podstawą dla odmowy wszczęcia i prowadzenia tzw. postępowania autolustracyjnego, którego celem miało być wykazanie prawdziwości złożonego przez Skarżącą w 2001 r. oświadczenia lustracyjnego. Sady obu instancji odmówiły wszczęcia tego postępowania, powołując się na brak zaistnienia wymaganej przez przepis ustawy o ujawnianiu informacji przesłanki „publicznego pomówienia”. Jak wskazał Sąd Okręgowy, „(...) nadal obowiązującym jest wymienione cytowanym przepisie kryterium publicznego pomówienia o współpracę z organami bezpieczeństwa”. Stanowisko to podzielił Sąd Apelacyjny, powołując w swoim uzasadnieniu postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 7 kwietnia 2008 r., sygn. akt. II AKz 63/08 OSAB 2008 nr 1, s. 45 KZS 2008 nr 7-8, poz. 115. W uzasadnieniu tego postanowienia, Sąd wskazał na inne znaczenie pojęcia publicznego pomówienia niż to użyte w art. 212 K.k. jako przesłanka stanowiąca znamię typu czynu zabronionego. Wskazał mianowicie, że „(...) ani społeczny odbiór takich informacji, ani odczucia subiektywne osoby, której dotyczy, nie mogą mieć przesądzającego znaczenia dla odkodowania użytego sformułowania. Przy czym w realiach sprawy nie można mieć najmniejszych wątpliwości, że wskazanie, iż dana osoba figuruje w ewidencji jako tajny współpracownik organu bezpieczeństwa państwa komunistycznego ma charakter negatywnej stygmatyzacji. Stwierdzenie tego faktu jest zatem niczym innym, jak postawieniem zarzutu infamującego. (...)”. Zdaniem Sądów Apelacyjnych konieczne jest zatem postawienie zarzutu o współpracę ze służbami bezpieczeństwa, by osoba która złożyła oświadczenie lustracyjne mogła żądać wszczęcia postępowania autolustracyjnego na gruncie ustawy o ujawnianiu informacji.

Pismem z dnia 19 stycznia 2015 r. Rzecznik Praw Obywatelskich został poinformowany o fakcie śmierci Skarżącej oraz o wniosku Sejmu RP o umorzenie postępowania wszczętego ze skargi konstytucyjnej na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy

o Trybunale. Z uzasadnienia wniosku wynika, że Skarżąca Pani H W zmarła w dniu czerwca 2014 r. Wniosek o umorzenie postępowania wniósł także pełnomocnik Skarżącej, o czym poinformowano Rzecznika Praw Obywatelskich pismem z dnia 17 lutego 2015 r.

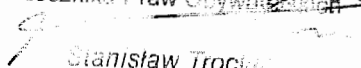
Stanowisko o konieczności umorzenia postępowania na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o Trybunale, wraz z obszernym uzasadnieniem, zaprezentował także Prokurator Generalny w piśmie z dnia 17 marca 2015 r., doręczonym Rzecznikowi dnia 19 marca 2015 roku.

Zarówno Sejm RP, jak i Prokurator Generalny w swoim stanowisku wskazali na brak jednoznacznego rozstrzygnięcia przez Trybunał kwestii umorzenia postępowania wywołanego wniesieniem skargi konstytucyjnej w razie śmierci Skarżącego. Istnieją w tej mierze dwie linie poglądów Trybunału: pierwsza, według, której śmierć Skarżącego stanowi przyczynę umorzenia postępowania. Można tutaj powołać postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 marca 1999 r., sygn.. SK 10/98, jak też z dnia 14 września 2009 r. o sygn. SK 51/08. Głównym argumentem podnoszonym za koniecznością umorzenia postępowania w razie śmierci Skarżącego, jest wskazanie na brzmienie art. 79 ust. 1 Konstytucji RP, z którego wynika, że prawo do wniesienia skargi konstytucyjnej służy wyłącznie temu podmiotowi, którego konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone. Druga linia orzecznicza, z przywołaniem stanowiska Trybunału Konstytucyjnego, wyrażonego w wyrokach z dnia 21 maja 2001 r. o sygn. SK 15/00, z dnia 15 kwietnia 2003 r. o sygn.. SK 4/02 oraz w postanowieniu z dnia 27 maja 2009 r. o sygn. SK 53/08, sprowadza się do twierdzenia przeciwnego niż wyżej przedstawione. Śmierć Skarżącego - w myśl wyrażonego w tych orzeczeniach poglądu - nie stanowi sama w sobie przyczyny umorzenia postępowania. Wskazuje się zatem, że Trybunał rozpoznając skargę konstytucyjną, rozstrzyga o zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, a w razie uznania przepisu za niezgodny z Konstytucją takie rozstrzygnięcie ma moc obowiązującą dotyczącą nie tylko skarżącego, ale również innych uczestników obrotu prawnego.

Rzecznik Praw Obywatelskich, uznając, że w niniejszej sprawie naruszone prawa konstytucyjne mają charakter ściśle osobisty, stoi na stanowisku, że w takim przypadku

śmierć Skarżącej powoduje konieczność umorzenia postępowania z uwagi na niedopuszczalność wydania wyroku.

Jednocześnie Rzecznik pragnie poinformować, że niniejsze stanowisko nie oznacza rozwiania wątpliwości konstytucyjnych, na skutek których Rzecznik przystąpił do postępowania w sprawie o sygn. SK 20/14.

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Troceniak
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich